

Minister
Zdrowia

ZPP.050.105.2024.DL

Warszawa, 09 grudnia 2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 6369 złożoną przez Panią Annę Pieczarkę, Posłankę na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, w sprawie konieczności podjęcia pilnych działań profilaktycznych w zakresie spożywania alkoholu, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych informacji.

Przeciwdziałanie uzależnieniom od alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych oraz poprawa funkcjonowania systemu profilaktyki i leczenia uzależnień, są jednym z kluczowych obszarów działań Ministerstwa Zdrowia.

Ankietowe badania szkolne na temat używania alkoholu i narkotyków przez młodzież realizowane w ramach europejskiego programu ESPAD, co cztery lata, począwszy od 1995 r. pozwalają na śledzenie długofalowych trendów w zakresie postaw i zachowań w obszarze substancji psychoaktywnych. Ostatnie takie badania przeprowadzono w 2019 r. Ich wyniki wskazują na kontynuację trendu spadkowego rozpowszechnienia picia napojów alkoholowych przez młodzież, który został zapoczątkowany w 2007 r., po tendencji wzrostowej notowanej w latach 1995-2003. Podobnie działo się z odsetkiem młodych ludzi doświadczających inicjacji alkoholowej. Wyniki najnowszych badań dotyczących rozpowszechnienia używania substancji psychoaktywnych przez młodzież zostaną opublikowane na przełomie 2024 i 2025 r.

Uprzejmie informuję, że do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów wpisany został projekt ustawy o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (numer w wykazie UD147). Założenia projektu stanowią

odpowiedź m.in. na zdiagnozowany problem jakim są niepożądane i niebezpieczne praktyki dotyczące wyglądu opakowań napojów alkoholowych.

Zgodnie z informacjami zamieszczonymi w Wykazie, proponowane rozwiązania w przedmiotowym zakresie odnoszą się zarówno do kwestii wyglądu opakowania napoju alkoholowego oraz wyglądu i treści zamieszczanych na nim informacji, jak i do materiału, z którego może być wykonane opakowanie – w przypadku opakowań o ilości nominalnej do 300 ml. Zaproponowano, aby opakowania te mogły być wykonane wyłącznie ze szkła lub metalu. Ponadto zaproponowano zmianę w art. 15 ustawy, nakładającą na sprzedawców lub podających napoje alkoholowe obowiązek odmowy sprzedaży lub podania napojów alkoholowych osobom, które nie okazały dokumentu potwierdzającego ich wiek. Przy czym konstrukcja proponowanego przepisu obliguje każdorazowo sprzedawcę lub podającego do żądania okazania powyższego dokumentu, w przypadku wątpliwości co do ukończenia przez nabywcę 18. roku życia. Obecnie, w przypadku wątpliwości co do pełnoletności nabywcy, sprzedający lub podający napoje alkoholowe jest uprawniony do żądania okazania dokumentu stwierdzającego wiek nabywcy. Taka konstrukcja powoduje, że sprzedający napoje alkoholowe osobie niepełnoletniej unikali odpowiedzialności karnej przez wykazanie, iż nie mieli możliwości rozstrzygnąć wątpliwości co do wieku nabywcy. Projekt zawiera niezbędne zmiany w zakresie przepisów karnych i przepisy intertemporalne, wynikające z zaproponowanych zmian przepisów ustawy.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że trwają ustalenia dot. możliwości uzupełnienia ww. wpisu do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów o postulowane przez Ministerstwo Zdrowia ważne zmiany przepisów dotyczących m.in. promocji napojów alkoholowych (uzupełnienie definicji promocji, zakaz promocji piwa, wyłączenie wydzielonych stoisk z przepisu zwalniającego z zakazu promocji, skutkiem czego ma być zakaz promocji wszystkich napojów alkoholowych na wydzielonych stoiskach), zaostrezenie przepisu karnego za nielegalną reklamę i promocję a także zakazu sprzedaży napojów alkoholowych na odległość, w tym z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej.

Priorytetowy charakter działań w przedmiocie ograniczenia spożycia alkoholu, w tym także przez dzieci i młodzież, ma swoje odzwierciedlenie w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. poz. 642), dalej „NPZ”, o którym mowa w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym, jak i akcie wykonawczym go poprzedzającym, obejmującym horyzont czasowy od 2016 r. do 2020 r.

W związku z realizacją NPZ Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU), jednostka podległa Ministrowi Zdrowia wyspecjalizowana w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami, ogłasza konkursy na realizację

zadań z zakresu zdrowia publicznego w ww. zakresie, które dofinansowane są ze środków Funduszu Rozwiązywania Problemów Hazardowych. Tematyka zadań związana jest m.in. z prowadzeniem działań informacyjno-edukacyjnych, rozwojem kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania i leczenia uzależnień, profilaktyką, redukcją szkód, rehabilitacją i reintegracją społeczną, monitorowaniem sytuacji epidemiologicznej itp. KCPU realizuje zadania wynikające z NPZ także w zakresie własnej działalności statutowej.

KCPU opracowało procedurę szkolenia dla sprzedawców napojów alkoholowych i przygotowuje instruktorów do szkoleń. W Polsce obowiązuje zakaz sprzedaży napojów alkoholowych osobom do 18 roku życia, dlatego sprzedawcy napojów alkoholowych są ważną grupą, do której kierowane są działania edukacyjne. Celem szkoleń jest zmotywowanie sprzedawców do sprawdzania wieku klientów wobec absolutnego braku pewności co do ich pełnoletności. Poza omówieniem regulacji prawnych elementem szkoleń są warsztaty uczące asertywnego odmawiania sprzedaży alkoholu oraz radzenia sobie w trudnych sytuacjach np. agresywny klient. Łącznie przeszkolonych i aktywnych instruktorów prowadzących szkolenia dla sprzedawców jest ponad 200.

Prowadzenie szkoleń dla sprzedawców jest jednym z zadań samorządów gminnych. W 2022 r. takie szkolenia zorganizowało ponad 600 gmin. Przeszkolono w nich ponad 22 tys. sprzedawców i jest to wzrost w porównaniu z latami 2020 (450 gmin i blisko 13 tys. sprzedawców) oraz 2021 (570 gmin i 17 tys.). Szkolenia będą kontynuowane w 2025 r.

KCPU (a wcześniej Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych) wielokrotnie (ponad 100 razy w ciągu ostatnich kilku lat) zgłaszała do organów ścigania (policja i prokuratura) zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa prowadzenia nielegalnej reklamy lub promocji napojów alkoholowych. Podejmowanie interwencji w tej sprawie jest szczególnie ważne w kontekście wiedzy, że grupą szczególnie podatną na reklamę alkoholu są osoby młode. Relacja pomiędzy presją marketingową na osoby młode a poziomem konsumpcji alkoholu oraz ryzykiem rozpoczęcia nałogowego picia jest rzetelnie udowodniona. Jednakże z uwagi na wątpliwości interpretacyjne tego typu sprawy były umarzane na etapie postępowania przygotowawczego (najczęściej z uwagi na brak znamion czynu zabronionego – mimo, że z całokształtu zebranego materiału dowodowego jasno wynikało, że doszło do popełnienia przestępstwa). Zaledwie kilka spraw trafiło do etapu postępowania sądowego (i te kończyły się wydaniem wyroku skazującego lub warunkowym umorzeniem postępowania). W odniesieniu do wprowadzonych zakazów i ograniczeń dotyczących reklamy napojów alkoholowych, niezwykle istotne pozostaje również ich egzekwowanie przez organy ścigania i wymiar sprawiedliwości, o co zabiega i co podkreśla Ministerstwo Zdrowia.

Odnosząc się do kwestii wprowadzenia zakazu sprzedaży piwa bezalkoholowego osobom niepełnoletnim uprzejmie informuję, że obecnie prace w tym kierunku nie są prowadzone, jednak na bieżąco analizowane są rozwiązania mające na celu ograniczenie spożycia alkoholu oraz szkód powodowanych przez jego spożywanie, o potwierdzonej skuteczności, rekomendowane m.in. przez Światową Organizację Zdrowia, zgodnie z podejściem, że skuteczna polityka przeciwalkoholowa charakteryzuje się wykorzystaniem narzędzi w różnych zakresach oddziaływania.

Z wyrazami szacunku

z upoważnienia Ministra Zdrowia

Wojciech Konieczny

Sekretarz Stanu

/dokument podpisany elektronicznie/